

[Limity pojetí vědeckého pokusu]

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[1998](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[1998](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 13. 8. 1998
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 13. 8. 1998

[Limity pojetí vědeckého pokusu]

V exaktních vědách (mezi něž se dnes usilovně snaží dostat také všechny disciplíny biologické včetně lékařských) platí zásada, která sice musela být nejprve objevena resp. spíše vynalezena, ale která se nám dnes zdá být naprosto samozřejmá: když někdo přesně popíše pokus, jímž se mu zdařilo vyvrátit nebo naopak podepřít nějakou tezi (koncept, teorii), pak platnost jeho experimentálního důkazu lze ověřit pouze tím, že jiný vědec v jiné laboratoři onen pokus se stejnou přesností napodobí resp. zopakuje a dojde ke stejným výsledkům. Je to doklad toho, že v myšlení současných vědců se jakoby prosadila myšlenka, že kdyby se někomu dnes podařilo sestrojít umělou buňku (ať už podobnou pozemským nebo ještě lépe jim nepodobnou) a kdyby jeho naštěstí naprosto přesně zaznamenaný postup byl napodoben řadou dalších vědců, ale bezúspěšně, bylo by to nutno interpretovat buď jako vědecký podvod (pokud by se onu umělou buňku nezdařilo zachovat a namnožit) nebo jako intervenci nějaké okolnosti, která unikla autorově pozornosti a nejen nebyla zaznamenána, ale autor o ní vůbec nevěděl. Zmíněná zásada není nijak nesmyslná a je dobrou zábranou a obranou proti vědeckým podvodníkům a šarlatánům, ale pokud je uplatňována generálně a s absolutností, hodnou nejdogmatičtějších kultů, je dokladem falešného myšlenkového přístupu a postupu.

(Písek, 980813-2.)